

Sygn. akt II UK 231/05

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Beata Gudowska (przewodniczący)

SSN Roman Kuczyński (sprawozdawca)

SSN Maria Tyszel

w sprawie z wniosku W. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.
z udziałem zainteresowanych [...]
o ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 lipca 2006 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w G.
z dnia 28 czerwca 2005 r., sygn. akt III AUa .../04,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w G. do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Decyzjami z dnia 26 sierpnia 2003 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że D. P., D. C., C. A., W. S., podlegają ubezpieczeniu społecznemu pracowników, w okresach określonych w decyzjach, z tytułu zatrudnienia u W. K.a - Gospodarstwo Hodowli Ryb "K".

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał wyrok Sądu Rejonowego w L.z dnia 17 grudnia 1999 r. w sprawie P .../00, którym orzeczono, że wyżej wskazane osoby łączyła umowa o pracę z Gospodarstwem Hodowli Ryb "K." W. K. i w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 31 grudnia 2002 r. podlegali oni obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia.

Od wszystkich decyzji odwołania wniósł W. K. zarzucając im błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego przez ustalenie, że płatnikiem składek ZUS jest on, a winien być prowadzący Gospodarstwo jego właściciel J. J.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań wskazując, że orzekł jak w sentencji zaskarżonych decyzji na podstawie prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w L. Wydziału Pracy z 17 grudnia 1999 r. sygn. P ../99 ustalającym, iż pomiędzy pozwanym Gospodarstwem Hodowli Ryb "K." W. K. a osobami wymienionymi w decyzjach zostały zawarte umowy o pracę.

Sąd Okręgowy w S.wyrokiem z 12 stycznia 2004 r. oddalił odwołanie. W uzasadnieniu wyroku podał, że wyżej wymienione osoby oraz W. K. łączył stosunek pracy, co zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w L. z dnia 17 grudnia 1999 r. W związku z powyższym zdaniem Sądu W. K. na podstawie art. 4 ustawy z dnia 25 listopada 1986 roku o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1989 roku nr 25 poz. 137) powinien zgłosić do ubezpieczenia społecznego zatrudnianych przed 1 stycznia 1999r. pracowników, a po 31 grudnia 1998r. na podstawie art. 36 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Od powyższego orzeczenia wnioskodawca wniósł apelację.

Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2005 r Sąd Apelacyjny oddalił apelację. Sąd podzielił argumentację Sądu pierwszej instancji. Ponadto stwierdził, że zarzuty

mające na celu wykazanie, że wnioskodawca nie był pracodawcą, podważają prawomocny wyrok, wydany 17 grudnia 1999 r. w sprawie S.R. w Lęborku P ..../99. Zgodnie z przepisem art. 365 § 1 k.p.c. wydany w sprawie pracowniczej, prowadzonej z udziałem wnioskodawcy jako strony, prawomocny wyrok ustalający zawarcie umowy o pracę przez wnioskodawcę z zainteresowanymi, wiąże wnioskodawcę, jako stronę w tamtej sprawie. Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny uznał, że prawidłowo organ rentowy w zaskarżonych decyzjach przyjął, iż wnioskodawca jest pracodawcą i co za tym idzie jest płatnikiem składek w świetle art. 16 ust. 1 i 3 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 137 poz. 887).

Od powyższego wyroku wnioskodawca wniósł skargę kasacyjną, wskazując w niej na naruszenie prawa materialnego - art. 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974r. Kodeks pracy (tekst jedn. Dz. U z 1998r.. Nr 21, poz. 106 ze zm.) art. 17 ust. 1 i 2 w związku z art. 16 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1998 r. Nr 137, poz. 887 ze zm.) poprzez przyjęcie, że wnioskodawca był pracodawcą zatrudnionych w Gospodarstwie Hodowli Ryb K. pracowników w spornym okresie i z tego tytułu zobowiązany był do odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne pracowników; niewłaściwe zastosowanie art. 365 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że prawomocny wyrok Sądu ustalający zawarcie umowy o pracę na czas nieokreślony od 1 stycznia 1999r. między wyżej wymienionymi osobami a Gospodarstwem Hodowla Ryb W. K. wiąże w tej sprawie oraz naruszenie prawa procesowego - art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie i uznanie za nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy, dowodów wskazujących na fakt, że ubezpieczony W. K. był właścicielem Gospodarstwa Hodowla Ryb K. w K. i to nie samodzielnie (wspólnie z J. J. w ramach spółki cywilnej), wyłącznie w okresie od 10 stycznia 2000r. do 26 maja 2001r., natomiast w pozostałych okresach, objętych sporem, właścicielem był wyłącznie J. J.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga okazała się uzasadniona. Po pierwsze, słuszny jest zarzut o niewłaściwym zastosowaniu art. 365 § 1 k.p.c., bowiem nie do zaakceptowania jest pogląd, że wydany w sprawie z powództwa pracowników przeciwko W. K.

wyrok ustalający, iż łączył ich stosunek pracy, ma moc wiążącą dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jako podmiotu zobowiązanego do ustalenia i pobrania składek na ubezpieczenie społeczne związku ze świadczeniem pracy przez tych pracowników. Wyrok taki miałby natomiast moc wiążącą, gdyby powództwo o ustalenie było – po pierwsze - skierowane przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych – po drugie - zachodziłaby identyczność roszczeń będących przedmiotem rozpoznania obu spraw – po trzecie – zachodziłaby tożsamość podstawy sporu (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 1950 r., Wa.C. 339/49, OSN 1951 nr III, poz. 65 oraz postanowienie z dnia 9 czerwca 1971 r., II CZ 59/71, OSNCP 1971 nr 12, poz. 226), Ponadto zasadą rządzącą stosunkami prawnymi ubezpieczenia społecznego jest to, że zmiana okoliczności lub ujawnienie nowych dowodów zawsze otwiera drogę do ponownego rozpoznania sprawy. Cecha rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.), dotyczy tych tylko orzeczeń sądów pracy i ubezpieczeń społecznych, których podstawa nie może ulec zmianie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2005 r. II UK 61/05 niepublikowane). W niniejszej sprawie Sąd drugiej instancji powołał się na powagę rzeczy osądzonej prawomocnym wyrokiem w przedmiocie ustalenia stosunku pracy. Sąd Rejonowy w L. wyrokiem z dnia 17 grudnia 1999 r. w sprawie P ../00, orzekł, że wyżej wskazane osoby łączyła umowa o pracę z Gospodarstwem Hodowli Ryb W. K. Sąd drugiej instancji błędnie przyjął, że ustalony w tamtym postępowaniu sądowym stosunek prawny łączący strony postępowania z ubezpieczeń społecznych nie uległ zmianie. Uznał, że skoro wyżej wskazane osoby łączyła umowa o pracę z Gospodarstwem Hodowli Ryb "K." W. K., i zostało to stwierdzone prawomocnym wyrokiem z 17 grudnia 1999r., to w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 31 grudnia 2002 r. jest pracodawcą, a co za tym idzie jest płatnikiem składek w świetle art. 16 ust. 1 i 3 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 137 poz. 887). Nietrafnie Sąd drugiej instancji zakwestionował zgłaszane środki dowodowe ubezpieczonego, które w istocie nie zmierzały do obalenia ustaleń prawomocnego wyroku, lecz miały na celu wykazanie, że w okresie od 1 stycznia 1999r. do 31 grudnia 2002 r. W. K. nie był przez cały ten okres właścicielem przedmiotowego przedsiębiorstwa, a co za tym

idzie nie był w tym okresie pracodawcą wyżej wymienionych osób. Z materiału dowodowego bezsprzecznie wynika, że W. K., prowadzący pozarolniczą działalność na bazie składników majątkowych wchodzących w skład gospodarstwa rybnego jedynie w okresie od 10 stycznia 2000 r. do 26 maja 2001 r. prowadził wspólnie z J.J. działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej. Za pozostałe okresy pracodawcą był J. J., który prowadził samodzielnie na podstawie wpisu do działalności gospodarczej wyżej wymienione przedsiębiorstwo. Powyższe okoliczności wynikają z dowodów w postaci: umowy spółki, wpisów do ewidencji działalności gospodarczej, wniosków o nadanie numeru regon i NIP), których Sąd Apelacyjny nie analizował - wychodząc z błędnej koncepcji związania wyrokiem Sądu Pracy w L. za cały sporny okres.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.